

MINISTERSTWO
SPRAW WEWNĘTRZNYCH
Departament Analiz i Nadzoru

Warszawa, dnia 20 lutego 2011 r.

DAiN-III-5503-30/2012

Pan Jerzy Telak
Prezes
Wodnego Ochotniczego
Pogotowia Ratunkowego

Wamozny Panie Prezesie,

W odpowiedzi na przesłane drogą elektroniczną pytania w sprawie przepisów ustawy z dnia 18 sierpnia 2011 r. o bezpieczeństwie osób przebywających na obszarach wodnych (Dz.U. Nr 208, poz. 1240) poniżej przedstawiam odpowiedzi na poszczególne pytania.

Czy osoba fizyczna nie prowadząca działalności gospodarczej może uzyskać zgodę na wykonywanie ratownictwa wodnego i tym samym stać się podmiotem uprawnionym do wykonywania ratownictwa wodnego?

Zgodnie z art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 18 sierpnia 2011 r. o bezpieczeństwie osób przebywających na obszarach wodnych (Dz.U. Nr 208, poz. 1240), zwanej dalej ustawą, ratownictwo wodne może wykonywać Wodne Ochotnicze Pogotowia Ratunkowe oraz inne podmioty, jeżeli uzyskały zgodę ministra właściwego do spraw wewnętrznych. Użyty w przywołanym przepisie zwrot „podmioty” może oznaczać dość szeroki krąg podmiotów, które mogą ubiegać się o wydanie zgody na wykonywanie ratownictwa wodnego. Należy jednak pamiętać, iż w trakcie postępowania o wydanie zgody na wykonywanie ratownictwa wodnego badane będzie to, czy dany podmiot spełnia warunki określone w art. 12 ust. 2 ustawy i stwierdzenie, iż je spełnia, będzie stanowiło podstawę podjęcia decyzji w tym zakresie.

Czy możliwe jest udzielenie zgody (częściowej) na wykonywanie ratownictwa wodnego z wyłączeniem części uprawnień i zadań zawartych w art. 14 ust. 1, art. 15 ust. 1 ustawy? Czy wydanie zgody na wykonywanie ratownictwa wodnego obejmuje zawsze pełny katalog uprawnień i zadań jakie spoczywają na podmiotach uprawnionych do wykonywania ratownictwa wodnego?

Minister właściwy do spraw wewnętrznych, w razie stwierdzenia, iż dany podmiot spełnia warunki do uzyskania zgody na wykonywanie ratownictwa wodnego, uprawniony jest zgody takiej udzielić. W art. 14 i 15 ustawy określone zostały obowiązki i uprawnienia podmiotów posiadających status

podmiotów uprawnionych do wykonywania ratownictwa wodnego. Ustawodawca nie upoważnił ministra właściwego do spraw wewnętrznych do ograniczania ww. uprawnień i obowiązków.

Czy prywatne firmy będą uzyskiwały zgodę na szkolenie ratowników wodnych?

Zgodnie z art. 12 ust. 2 ustawy minister właściwy do spraw wewnętrznych udziela, w drodze decyzji administracyjnej, zgody, o której mowa w ust. 1, tj. zgody na wykonywanie ratownictwa wodnego. Ustawa nie przewiduje wydawania odrębnej zgody na szkolenie ratowników. Organizowanie i prowadzenie szkoleń jest uprawnieniem podmiotów, które uzyskały zgodę na wykonywanie ratownictwa wodnego.

Czy zapis art. 21 ust. 1 nie zawierając w sobie zapisów o wykonywaniu ratownictwa wodnego, dopuszcza aby zarządzający obszarem wodnym zatrudniał (wynajmował, zlecał, powierzał wykonanie) ratowników wodnych – osoby fizyczne – samemu nie posiadając zgody na wykonywanie ratownictwa wodnego czyli nie będąc podmiotem uprawnionym do wykonywania ratownictwa wodnego?

Ustawa w różnych swoich przepisach posługuje się określeniami „zarządzający obszarem wodnym”, „zarządzający wyznaczonym obszarem wodnym” oraz „podmiot uprawniony do wykonywania ratownictwa wodnego”. Dokonując analizy przepisów ustawy należy stwierdzić, iż ustawodawca, określenia „zarządzający obszarem wodnym” i „zarządzający wyznaczonym obszarem wodnym” używa na określenie podmiotów, na które ustawa nałożyła obowiązki w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa osobom przebywającym na obszarach wodnych, pływających, kąpiących się i uprawiających sport lub rekreację. Natomiast „podmioty uprawnione do wykonywania ratownictwa wodnego”, to podmioty, przy pomocy których zarządzający wyznaczonym obszarem wodnym może zapewniać bezpieczeństwo osobom przebywającym na obszarach wodnych.

Zgodnie z art. 5 ust. 2 pkt 2 ustawy do obowiązków zarządzającego wyznaczonym obszarem wodnym należy m.in. zapewnienie stałej kontroli wyznaczonego obszaru wodnego przez ratowników wodnych. Jednocześnie w art. 21 ust. 1 ustawodawca zobowiązał i upoważnił zarządzającego wyznaczonym obszarem wodnym do organizowania i finansowania działań ratowniczych na wyznaczonym obszarze wodnym, którym zarządza.

W związku z powyższym, uzasadnionym wydaje się pogląd, iż zarządzający wyznaczonym obszarem wodnym, realizując obowiązek zawarty w art. 5 ust. 2 pkt 2, w ramach uprawnienia do organizowania działań ratowniczych na tym obszarze, może bądź to zatrudnić (w formie umowy o pracę lub umowy cywilnoprawnej) osobę, będącą ratownikiem wodnym lub też, działając w oparciu o art. 21 ust. 3 ustawy może zlecić, w drodze umowy, organizowanie, kierowanie i koordynowanie działań ratowniczych podmiotowi uprawnionemu do wykonywania ratownictwa wodnego. Jednocześnie pragnę wskazać, iż w mojej ocenie, normy zawartej w przepisie art. 21 ust. 3 nie należy interpretować jako obowiązku zlecenia przez zarządzającego wyznaczonym obszarem wodnym organizowania, kierowania i koordynowania działań ratowniczych podmiotowi uprawnionemu do wykonywania ratownictwa wodnego, lecz jako uprawnienie (świadczy o tym użyty w przepisie zwrot

„może zlecić”), z którego skorzystanie uzależnione jest od decyzji zarządzającego wyznaczonym obszarem wodnym.

Jeżeli zarządzający obszarem wodnym zatrudniał będzie ratowników wodnych, to kto prowadzi rejestr (art. 14 ust. 1 pkt. 3 i ust. 3)?

Zgodnie z art. 14 ust. 1 pkt 3 obowiązek prowadzenia rejestru działań ratowniczych jest obowiązkiem podmiotów uprawnionych do wykonywania ratownictwa wodnego, a nie zarządzających wyznaczonym obszarem wodnym. Jednocześnie należy wskazać, iż stosownie do art. 16 ustawy, jednym z zadań ratownika wodnego (w tym ratownika zatrudnionego przez zarządzającego wyznaczonym obszarem wodnym) jest bieżące dokumentowanie prowadzonych działań ratowniczych.

Czy zarządzający obszarem wodnym zatrudniający ratowników wodnych jest podmiotem podlegającym kontroli w ramach nadzoru (art. 23 ust. 3 pkt. 2)?

Zgodnie z art. 23 ust. 1 minister właściwy do spraw wewnętrznych sprawuje nadzór nad ratownictwem wodnym. W ramach sprawowania tego nadzoru uprawniony jest do podejmowania czynności określonych w ust. 2 art. 23. Jak wynika z tego przepisu nadzór dotyczy tylko podmiotów uprawnionych do wykonywania ratownictwa wodnego, a więc tych, które posiadają zgodę na wykonywanie ratownictwa wodnego. Zakres pojęcia „zarządzający obszarem wodnym” wyjaśniono powyżej.

Czy jednostki samorządu terytorialnego (art. 22 ust. 4), które są zarządzającym obszarem wodnym (art. 2 ust. 2 pkt. 3) nie udzielając dotacji podmiotom uprawnionym do wykonywania ratownictwa wodnego mogą realizować zapewnienie bezpieczeństwa, a w szczególności czynności zawarte w art. 4 ust. 1 pkt 1 i 3, samodzielnie nie posiadając zgody na wykonywanie ratownictwa wodnego?

Jak wynika z art. 4 ust. 2, ustawodawca zwrotu „zarządzający obszarem wodnym” używa na określenie podmiotów odpowiedzialnych za zapewnienie bezpieczeństwa na obszarach wodnych. Stosownie do przywołanego przepisu zarządzającym obszarem wodnym jest:

- 1) dyrektor parku narodowego lub krajobrazowego;
- 2) osoba prawna, osoba fizyczna, jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, prowadząca działalność w zakresie sportu lub rekreacji;
- 3) właściwy miejscowo wójt (burmistrz, prezydent miasta).

Z ww. przepisu wynika także to, iż odpowiedzialność zarządzającego obszarem wodnym za zapewnienie bezpieczeństwa ograniczona jest miejscowo, i tak:

- 1) dyrektor parku narodowego lub krajobrazowego odpowiada za zapewnienie bezpieczeństwa na obszarach wodnych znajdujących się w granicach danego parku narodowego lub krajobrazowego;
- 2) osoba prawna, osoba fizyczna, jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, prowadząca działalność w zakresie sportu lub rekreacji odpowiada za zapewnienie

bezpieczeństwa na obszarze wodnym, na którym prowadzi działalność w zakresie sportu lub rekreacji;

- 3) właściwy miejscowo wójt - odpowiada za zapewnienie bezpieczeństwa na pozostałych obszarach wodnych.

Zakres obowiązków ciążących na zarządzających obszarem wodnym w związku z obowiązkiem zapewnienia bezpieczeństwa określa ust. 1 art. 4. Stosownie do tego przepisu zarządzający obszarem wodnym odpowiada za:

- 1) dokonanie, we współpracy z policją i działającymi na danym terenie podmiotami, o których mowa w art. 12 ust. 1, analizy zagrożeń, w tym identyfikacji miejsc, w których występuje zagrożenie dla bezpieczeństwa osób wykorzystujących obszar wodny do pływania, kąpania się, uprawiania sportu lub rekreacji;
- 2) oznakowanie i zabezpieczenie terenów, obiektów i urządzeń przeznaczonych do pływania, kąpania się, uprawiania sportu lub rekreacji na obszarach wodnych;
- 3) prowadzenie działań profilaktycznych i edukacyjnych dotyczących bezpieczeństwa na obszarach wodnych, polegających w szczególności na:
 - a) oznakowaniu miejsc niebezpiecznych,
 - b) objęciu nadzorem, we współpracy z policją i podmiotami, o których mowa w art. 12 ust. 1, miejsc niebezpiecznych, w tym miejsc zwyczajowo wykorzystywanych do kąpieli,
 - c) uświadamianiu zagrożeń związanych z wykorzystywaniem obszarów wodnych, w szczególności prowadzeniu akcji edukacyjnych wśród dzieci i młodzieży szkolnej;
- 4) informowanie i ostrzeganie o warunkach pogodowych oraz innych czynnikach mogących powodować utrudnienia lub zagrożenia dla zdrowia lub życia osób;
- 5) zapewnienie warunków do organizowania pomocy oraz ratowania osób, które uległy wypadkowi lub są narażone na niebezpieczeństwo utraty życia lub zdrowia.

W przypadku zarządzającego obszarem wodnym, będącego jednostką samorządu terytorialnego (gminą) przepis art. 4 ust. 3 wprost wskazuje, iż ww. zadania na obszarze zarządzanym przez wójta (burmistrza, prezydenta miasta) należą do zadań własnych gminy.

Czy Policja, Państwowa Straż Pożarna i inne podmioty wchodzące w struktury krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego są w rozumieniu ustawy podmiotami uprawnionymi do wykonywania ratownictwa wodnego? W jakim zakresie Policja, Państwowa Straż Pożarna i inne podmioty krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego mają prawo wykonywać ratownictwo wodne?

Policja, Państwowa Straż Pożarna i inne podmioty włączone do krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego zadania z zakresu ratownictwa wodnego realizują na podstawie ustaw ustrojowych tych podmiotów.

Czy do dnia 31 grudnia 2011 roku podmioty inne niż Wodne Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe, Mazurska Służba Ratownicza i Mazurskie Wodne Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe uzyskały zgodę na podstawie § 3 ust. 1 pkt 1 Rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 12 listopada 2002 roku w sprawie szczegółowego zakresu obowiązków i uprawnień specjalistycznych organizacji ratowniczych, warunków ich wykonywania przez inne organizacje ratownicze oraz rodzaju i wysokości świadczeń przysługujących ratownikom górskim i wodnym w związku z udziałem w akcji ratowniczej (Dz. U. Nr 193 poz. 1624)?

Do dnia 31 grudnia 2011 r. Ministerstwo Spraw Wewnętrznych (oraz uprzednio Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji) prowadził jedynie dwa postępowania w sprawie udzielenia zgody na wykonywanie obowiązków i uprawnień specjalistycznych organizacji ratowniczych – z wniosku Mazurskiej Służby Ratowniczej i Mazurskiego Wodnego Ochotniczego Pogotowia Ratunkowego. Jednocześnie pragnę wyjaśnić, że podstawą do prowadzenia ww. postępowań był przepis § 6 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 12 listopada 2002 r. w sprawie szczegółowego zakresu uprawnień i obowiązków specjalistycznych organizacji ratowniczych, warunków ich wykonywania przez inne organizacje ratownicze oraz rodzaju i wysokości świadczeń przysługujących ratownikom górskim i wodnym w związku z udziałem w akcji ratowniczej (Dz.U. Nr 193, poz. 1624), a nie § 3 ust. 1 pkt 1.

Z poważaniem

ZASTĘPCA DYREKTORA
Departamentu Analiz i Nadzoru
Ministerstwa Spraw Wewnętrznych
Edyta MUSZYŃSKA